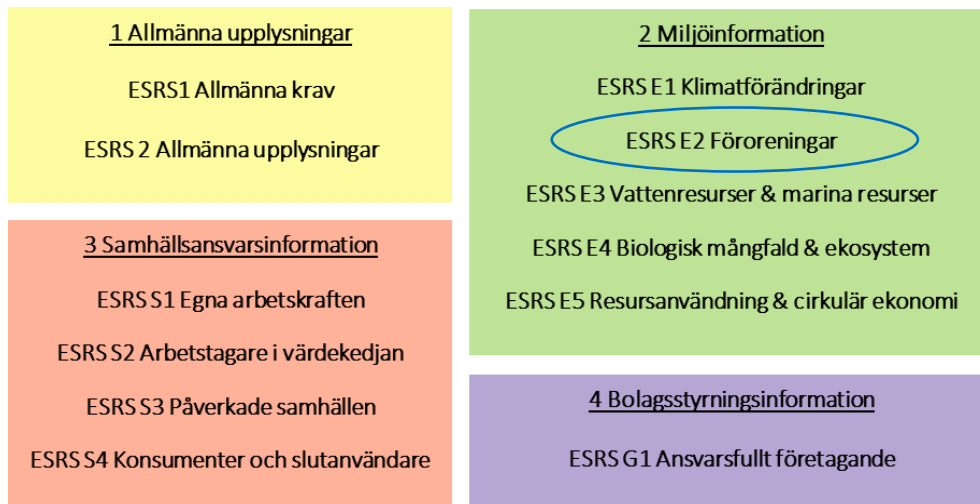

Föroreningar

Denna text är en del av den serie kortare artiklar som HållbarTillväxt AB skapat för att förklara, förenkla och gå igenom de olika stegen som just nu är högst aktuella inom hållbarhetsområdet; **CSRD** och **ESRS**. ESRS utgörs av sammanlagt 12 separata dokument varav 2 avser allmän och övergripande information (ESRS 1 och 2). De resterande 10, så kallade tematiska standarder, behandlar olika hållbarhetsfrågor uppdelade i **miljö**, **samhällsansvar** och **bolagsstyrning** – på engelska Environment, Social and Governance, förkortas **ESG**. Uppfyllnad av de nya kraven i CSRD och rapportering enligt ESRS bygger på involvering av alla funktioner i en verksamhet, även styrelse och ledning. Styrelsen är ytterst ansvarig för hållbarhetsrapporteringen precis som för den finansiella rapporteringen. Likt den finansiella rapporten skall nu även hållbarhetsrapporten granskas av en extern revisor.

ESRS E2 – Föroreningar är delen inom de europeiska hållbarhetsrapporteringsstandarderna (ESRS) som fokuserar på de ämnen som företag släpper ut i verksamheten och värdekedjan vilket påverkar miljö och samhälle. Med föroreningar menas *direkt eller indirekt överföring genom mänsklig verksamhet av ämnen, vibrationer, värme eller buller till luft, vatten eller mark, som kan skada människors hälsa eller kvaliteten på miljön, medföra skador på materiell egendom, medföra skador på eller försvåra möjligheterna att dra nytta av de fördelar naturen erbjuder eller annan legitim användning av miljön*. E2 riktar sig till att säkerställa att bolag rapporterar om sina utsläpp av föroreningar på ett detaljerat och transparent sätt längs hela värdekedjan. Syftet är att ge en tydlig bild av värdekedjans alla aktiviteter miljöpåverkan. Den ökade transparensen gör det möjligt att införa åtgärder för att minska de negativa effekterna och ta tillvara de positiva möjligheterna. Enligt denna standard skall man beskriva de policyer, åtgärder och mål och som redan finns eller som ska antas för att hantera bolagets påverkan. Rapporteringen inkluderar både direkta och indirekta utsläpp och fokuserar på en rad olika förorenande ämnen såsom luftföroreningar, vattenföroreningar, markföroreningar, mikroplaster och ämnen som inger betänkligheter. Det bör också finnas en plan för hur man skall ersätta ämnen som inger mycket stora betänkligheter om dessa används någonstans i värdekedjan. I denna text kommer de viktigaste delarna av ESRS E2 att presenteras och förklaras.

Föroreningar till luft, vatten och mark

I rapporteringen av föroreningar till luft, vatten och mark ska alla ämnen som listas i registret över utsläpp och överföringar av föroreningar i bilaga 2 i Europaparlamentets och rådets förordning ([EG nr 166/2006](#)) rapporteras på, med undantag för de växthusgaser som redovisas i *ESRS E1 - Klimatförändringar*.

Luftföroreningar inkluderar utsläpp av skadliga ämnen som påverkar luftkvaliteten och kan ha betydande hälso- och miljökonsekvenser. Några av de ämnena som bör rapporteras är kväveoxider (NO_x), ammoniak (NH₃), svaveldioxid (SO₂), flyktiga organiska ämnen (NMVOC) och luftpartiklar (PM). **Vattenförorening** avser utsläpp av skadliga ämnen i vattenmiljöer, vilket kan påverka både ekosystem och människors hälsa. Några av de ämnen som ska rapporteras här är näringsämnen som kväve och fosfor, tungmetaller, organiska föroreningar och användningen av nitrater, fosfater eller bekämpningsmedel samt andra farliga ämnen.

Markföroreningar täcker utsläpp och deponering av skadliga ämnen på eller i marken vilket kan leda till

långvariga miljöskador och påverka jordbruk, djurliv och människors hälsa. Här är det relevant att inkludera oorganiska föroreningar, persistenta organiska föroreningar (POPs), bekämpningsmedel, kväve- och fosforföreningar med mera.

Mikroplaster

Mikroplaster är små plastpartiklar, mindre än 5 millimeter, som har betydande negativa effekter på miljön, särskilt i marina ekosystem. Mikroplaster kommer från olika källor, och vanligast är nedbrytning av större plastprodukter, emballage, slitage från däck och syntetiska textilier. Industriella processer kan också generera mikroplaster. Till följd av människans konsumtion och produktion finns idag en växande mängd mikroplaster i miljön, såväl i havet som i livsmedel och dricksvatten. När mikroplasterna väl har kommit ut i naturen bryts de inte ned biologiskt. Mikroplaster har en tendens att ansamlas, såvida de inte är särskilt utformade för att brytas ner biologiskt i den öppna miljön. Det finns en växande oro över förekomsten av mikroplaster i olika delar av miljön (såsom vatten). Deras inverkan på miljön och potentiellt på människors hälsa är mycket negativ.

Enligt ESRS E2 ska företag rapportera om förekomsten och hanteringen av mikroplaster i deras verksamhet och i värdekedjan, vilket är nytt för många företag i Sverige. Detta innefattar att identifiera och kvantifiera utsläpp och källor till mikroplaster, beskriva åtgärder för att minska dessa utsläpp, samt bedöma och rapportera de potentiella miljömässiga effekterna av mikroplaster. Bolag förväntas också redogöra för initiativ och teknologier de implementerar för att minimera spridningen av mikroplaster i miljön.

Ämnen som inger betänkligheter

Ämnen som inger betänkligheter (Substances of Concern, SoC) är kemikalier eller material som kan utgöra risker för hälsa och miljö. Dessa inkluderar ämnen som är cancerframkallande, mutagena, reproduktionstoxiska (CMR), eller som har persistenta, bioackumulerande och toxiska (PBT) egenskaper. De ämnen som inger betänkligheter, inklusive de som inger mycket stora betänkligheter (Substances of Very High Concern, SVHC), faller under de europeiska [REACH](#)- och [CLP](#)-regleringarna.

- **REACH (Registration, Evaluation, Authorization and Restriction of Chemicals):** Denna förordning reglerar och utvärderar riskerna med kemikalier. Den omfattar registrering av ämnen, utvärdering av riskerna, auktorisering (tillstånd) för användning av vissa farliga ämnen, och införande av begränsningar för att skydda människors hälsa och miljön.
- **CLP (Classification, Labelling and Packaging):** Denna förordning ger riktlinjer för klassificering, märkning och förpackning av kemikalier. Syftet är att säkerställa att faror med kemikalier kommuniceras tydligt och enhetligt till användare genom standardiserade varningssymboler, varningsfraser och andra märkningsselement.

För den som berörs och arbetar med dessa frågor rekommenderas att hålla sig uppdaterad även med *Kandidatförteckningen över särskilt farliga ämnen* som listar kemiska ämnen som kan medföra allvarliga effekter på människors hälsa och miljö men som än inte nödvändigtvis är begränsade enligt REACH. Kandidatförteckningen fungerar som ett första steg mot striktare reglering och inkluderar både de ämnen som idag regleras i REACH och de ämnen som potentiellt kan komma att regleras i framtiden. Om man i sin verksamhet använder sig av ämnen på kandidatlistan kan det vara bra att se över alternativa ämnen och vara vaksam över hur lagstiftningen uppdateras. Rapporteringen enligt ESRS E2 bygger på befintlig lagstiftning. Bolag är redan skyldiga att identifiera och rapportera om användningen av ämnen som inger betänkligheter i sina produkter och processer enligt REACH och CLP. Rapporteringen ska omfatta en lista över dessa ämnen, kvantitativa data om mängder som används eller frigörs, samt en beskrivning av riskhanteringsstrategier som företaget har implementerat. Företag ska också redogöra för sina planer och åtgärder för att ersätta dessa ämnen med säkrare alternativ och minska deras påverkan på hälsa och miljö.

